

داروهای کاهش وزن در برخی موارد موجب فلج معده می‌شود

14 آبان 1402

پژوهش جدید دانشمندان دانشگاه بریتیش کلمبیا نشان می‌دهد که داروهای معروف به آگونیست‌های گیرنده پپتید شبه گلوکاگون ۱ که شامل برندهایی مانند ویگویی، اوزمپیک، رایبلسوس و ساکسندا می‌شود، با افزایش خطر بیماری‌های جدی مانند فلج معده و پانکراتیت (التهاب پانکراس) و انسداد روده همراه هستند.

مطالعه یادشده بیماران غیردیابتی‌ای را بررسی کرد که این داروها را با هدف کاهش وزن استفاده می‌کردند.

به‌نوشته‌ی وب‌سایت سای تک‌دیلی، اگرچه رویدادهای گوارشی شدید بر اثر مصرف آگونیست‌های GLP-1 نادر هستند، با توجه به تعداد فراوان مصرف‌کنندگان آن‌ها در سراسر جهان، ممکن است جمعیت زیادی را تحت‌تأثیر قرار دهد. پژوهشگران خواستار استفاده از برچسب‌های هشداردهنده واضح‌تر برای اطمینان از آگاهی کامل بیماران هستند.

درحالی‌که مطالعات قبلی برخی از این خطرها را در بیماران مبتلا به دیابت آشکار کرده بود، مطالعه جدید اولین مطالعه بزرگ در سطح جمعیت است که رویدادهای گوارشی نامطلوب را در بیماران غیردیابتی‌ای نشان می‌دهد که از این داروها برای کاهش وزن استفاده می‌کنند. با توجه به استفاده گسترده از این داروها، عوارض جانبی اگرچه نادر است، بیمارانی که می‌خواهند برای کاهش وزن از آن‌ها استفاده کنند، باید آن‌ها را در نظر بگیرند.

به‌گفته نویسندگان، محاسبه خطر بسته به این موضوع متفاوت است که بیمار داروهای مذکور را برای دیابت و چاقی یا فقط کاهش وزن کلی استفاده می‌کند. افرادی که به‌جز چاقی مشکل دیگری ندارند، ممکن است به پذیرفتن عوارض جانبی جدی آن‌ها تمایلی نداشته نباشند.

افزایش مصرف خارج از دستور پزشک

آگونیست‌های GLP-1 در ابتدا برای مدیریت دیابت دو تولید شدند؛ اما در دهه گذشته به‌عنوان ابزار کاهش وزن خارج از دستور محبوبیت زیادی پیدا کردند. در سال ۲۰۲۱، برخی از انواع داروهای مذکور به‌عنوان درمان چاقی تأیید شدند. کارآزمایی‌های بالینی تصادفی که اثربخشی این داروها را برای کاهش وزن بررسی کردند، به‌دلیل حجم نمونه کوچک و دوره کوتاه پیگیری، نمی‌توانستند رویدادهای گوارشی نادر را شناسایی کنند.

گزارش‌های پراکنده‌ای از برخی از بیمارانی وجود داشت که از این داروها برای کاهش وزن استفاده می‌کردند و سپس دچار دوره‌های مکرر تهوع و استفراغ ناشی از وضعیتی به نام فلج معده می‌شدند؛ اما تاکنون مطالعه همه‌گیرشناسی بزرگی انجام نشده بود.

در پژوهش جدید، سوابق مطالبات بیمه سلامت حدود ۱۶ میلیون بیمار آمریکایی بررسی شد و افرادی در مطالعه در نظر گرفته شدند که بین سال‌های ۲۰۰۶ تا ۲۰۲۰ برایشان سماگلوتااید یا لیراگلوتااید تجویز شده بود (از داروهای آگونیست GLP-1). آن‌ها شامل بیمارانی می‌شدند که سابقه اخیر چاقی داشتند و افراد مبتلا به دیابت یا کسانی که داروهای ضددیابت دیگری برایشان تجویز شده بود، از مطالعه کنار گذاشته شدند.

محققان سوابق را تجزیه و تحلیل کردند تا ببینند چه تعداد از بیماران به یکی از چهار مشکل گوارشی مبتلا شده بودند و فراوانی حاصل را با فراوانی مشاهده‌شده در بیمارانی مقایسه کردند که داروی کاهش وزن دیگری به نام بوپروپیون/نالترکسون را مصرف می‌کردند. آگونیست‌های GLP-1 در مقایسه با بوپروپیون/نالترکسون، با موارد زیر در ارتباط بودند:

۹/۰۹ برابر خطر بیشتر پانکراتیت یا التهاب لوزالمعده که می‌تواند موجب درد شدید شکم شود و در مواقعی به بستری‌شدن در بیمارستان و جراحی نیاز دارد.

۴/۲۲ برابر خطر بیشتر انسداد روده که به‌موجب آن از عبور غذا از روده بزرگ یا کوچک ممانعت می‌شود و به سندرم‌هایی مانند گرفتگی، نفخ، تهوع و استفراغ منجر می‌شود. بسته به شدت انسداد روده، ممکن است به جراحی نیاز باشد.

۳/۶۷ برابر خطر فلج معده که عبور غذا از معده به روده کوچک را محدود می‌کند و علائمی مانند استفراغ، تهوع و درد شکم را به‌دنبال دارد.

مطالعه شیوع بیشتر بیماری‌های صفراوی را در میان مصرف‌کنندگان آگونیست‌های GLP-1 نشان داد؛ اما این اختلاف از نظر آماری معنی‌دار نبود.

پژوهشگران می‌گویند اگرچه این رویدادها نادر هستند، از آن‌جاکه در سراسر جهان میلیون‌ها نفر از این داروها استفاده می‌کنند، مصرف آن‌ها می‌تواند به بروز هزاران مورد مشکل گوارشی منجر شود.

آگونیست‌های گیرنده پپتید شبه گلوکاگون ۱ به‌طور فزاینده‌ای در دسترس هستند و نگران‌کننده است که در برخی مواقع مردم به‌سادگی می‌توانند این نوع داروها را به‌صورت اینترنتی سفارش دهند؛ درحالی‌که ممکن است درک کاملی از پیامدهای مصرف آن نداشته باشند. محققان امیدوارند سازمان‌های نظارتی و سازندگان دارو برچسب‌های هشداردهنده محصولات خود را که در حال حاضر شامل خطر فلج معده نمی‌شود، به‌روزرسانی کنند.

یافته‌های پژوهش جدید در مجله‌ی JAMA منتشر شد.